

Univerzita Pardubice, Dopravní fakulta Jana Pernera

Oponentský posudek diplomové práce

Název diplomové práce:
Vzdělávání výpravčích Správy železniční dopravní cesty, státní organizace
Autor práce:
Bc. Martin Hladík
Oponent:
Mgr. Petr Řehák

Hodnocení práce:

Přístup studenta k zadanému úkolu, zvolený postup řešení z hlediska současných metod:

Přístup studenta k zadanému úkolu, který si sám zvolil, je velmi zodpovědný a postup řešení plně odpovídá současným metodám, jak pro zpracování diplomové práce, tak pro její provozně-praktické využití.

Dosažené výsledky, jejich správnost a možnost praktického využití:

Výsledky, předložené v diplomové práci, zcela odpovídají a správně poukazují na současný stav v rámci přípravy a upevňování profese výpravčí pro SŽDC, s. o. Jejich uplatnění v provozní praxi, jak v rovině teoretické, tak praktické je jednoznačně možné, avšak za určité změny celého systému vzdělávání provozních zaměstnanců, jak na to diplomant správně poukazuje.

Jak práce odpovídá normám, zákonným ustanovením a předpisům:

Diplomová práce uvedeným normám, zákonným předpisům a vnitřním předpisům odpovídá zcela, neboť diplomant z nich při tvorbě diplomové práce vychází. Kromě toho veškeré teoretické závěry opírá o vlastní provozní zkušenost.

Formální náležitosti (přehlednost, úprava apod.):

Z věcného i formálního hlediska odpovídá diplomová práce všem požadovaným náležitostem.

Obsahuje práce originální řešení vhodné pro autorské osvědčení, patent apod.? ANO

Diplomová práce navrhuje zcela originální a ojedinělé řešení, dosud v praxi ani teorii nepoužívané, a to využití existujícího technologického trenažéru k ekonomickým závěrům. (Viz příloha).

Připomínky a dotazy k práci:

Připomínky ani dotazy k diplomové práci nemám. V příloze přikládám podrobnější věcnou analýzu, která je nedílnou součástí tohoto oponentského posudku.

Práci klasifikuji stupněm: Výborně (1)

V Praze dne 22. 12. 2014 .

A handwritten signature in black ink, reading "Petr Řehák", written over a horizontal dotted line.

Mgr. Petr Řehák

Příloha k oponentskému posudku

(z věcného hlediska)

V úvodu diplomové práce (dále jen DP) je velmi pěkně vystižena skutečnost, že člověk je nedílnou, avšak nezastupitelnou součástí technického a technologického rozvoje společnosti, ale díky biologickému procesu, zvanému zapomínání, se musí neustále vzdělávat, aby společenskému pokroku stačil a neztrácel souvislosti. Zvláště pak uvědomíme-li si, že náročnost výkonu práce výpravčího a vlakového dispečera je srovnatelná s náročností výkonu práce leteckého dispečera, o čemž nikdo ani v laické veřejnosti nepochybuje. Provozní zkušenost železničního provozu ukazuje, že diplomantem zvolené téma je velmi aktuální a řešení předmětné problematiky zcela nezbytné.

Vzhledem k tomu, že tématem DP je vzdělávání výpravčích pro Správu železniční dopravní cesty, s. o. (dále jen SŽDC, s. o.), tedy velmi specifickou státní organizaci, je z důvodu srozumitelnosti nezbytné vysvětlit obecnou podstatu podnikového vzdělávání z pohledu pedagogicko-psychologického, a to v návaznosti na pracovní výkonost jednotlivce a kolektivu, tedy celé organizace. Tuto podmínku diplomant bezesbýtku splnil, což je patrné z části 1.1 – 1.3.2. Dokladovat lze citáty z předmětné práce: *„Příjemná atmosféra mezi managementem a zaměstnanci napomáhá k aktivní spolupráci, vzájemné důvěře a spolu s vysokým motivačním způsobem řízení umožňuje vědění, že lidé jsou vysoce hodnotným článkem společnosti.“*; *„Znalosti jsou obsaženy v dlouholetých zkušenostech lidí, v jejich úsudcích a intuicích. Generované znalosti se transformují do podoby elektronických nebo psaných dokumentů – manuály, knihy, které slouží k uchování a využití myšlenek pro zavedení jednotných postupů a technologií, souvisejících s činnostmi a řízením interních procesů.“*

V DP je správně zdůrazněno, že investice do vzdělání jednotlivců se příslušné organizaci, potažmo společnosti, vždy vyplatí jak z pohledu provozního, včetně zajištění bezpečnosti, tak z pohledu ekonomického. A pokud organizace postupuje správně, je mezi těmito komponenty vždy ekvivalentní vztah.

Diplomant opět správně poukazuje na skutečnost, že prosperující firma, podnik, či organizace adekvátně a efektivně přizpůsobí své podnikové vzdělávání a výchovu svých zaměstnanců technickým novinkám a postupům, které přináší společenský vývoj a pokrok. Neučiní-li tak, vystavuje se riziku krachu, v případě SŽDC, s. o., která má v současné době řízení železničního provozu ve své kompetenci, ohrožení bezpečnosti provozu se všemi právními, ekonomickými a lidskými důsledky.

V části DP 1.4 – 2. diplomant provedl detailní analýzu způsobu výuky zaměstnanců, respektive předložil pedagogické způsoby, jak co nejvhodněji a nejefektivněji zaměstnance motivovat a následně odborně poučit pro potřeby jejich bezchybného výkonu práce. Předložil tak SŽDC, s. o. celou škálu možností, jak provádět výuku a výchovu zaměstnanců, organizujících a řídících železniční dopravu, v rámci jejich celoživotního vzdělávání.

Pro doplnění potřebných souvislostí dále diplomant správně předložil stávající strukturu železničních organizací, včetně jejich kompetencí, s plynulým přechodem na předpis Zam1 (prozatímní), který pro každého zaměstnance SŽDC, s. o. určuje povinný rozsah znalostí v rámci jeho pracovní působnosti a současně popisuje organizaci vzdělávání a zkoušek pro jednotlivé odborné profese. DP se tak stala i výborný průvodce stávajícím výcvikovým a zkušebním prostředím SŽDC, s. o., a to z hlediska vnitřní organizace, včetně smluvních ujednání s ostatními vzdělávacími institucemi v rámci přípravy pro pracovní zařazení výpravčí.

DP se zaměřuje zejména na pracovní zařazení - výpravčí. Diplomant tzv. pretestem provedl průzkum, kterým zjišťoval spokojenost respondentů – výpravčích, se způsobem jejich vzdělávání v rámci SŽDC, s. o. Po vyhodnocení dotazníků a na základě provozních zkušeností dospěl k naprosto výstižnému závěru, že stávající způsob vzdělávání výpravčích je ve všech stupních neúplný a nedostatečný. Tuto skutečnost lze bohužel než potvrdit. Kromě této konstruktivní kritiky proto diplomant navrhuje způsoby řešení, jak danou neutěšenou situaci zlepšit.

Diplomant uvádí velmi výstižnou informaci, že skupinová soudržnost v podání organizování drážní dopravy nebude ve skupině jako takové, nýbrž v pracovní skupině složené z malých týmů jednotlivých stanic nebo dálkového provozu. Při výuce v tomto smyslu lektor nenařizuje a neposkytuje řešení, ale snaží se pomocí vhodně volených otázek přivést účastníky k vlastním úsudkům, vymezeným vnitřními předpisy. Teprve při kontrole výsledků koriguje jednotlivá řešení. V současném způsobu vzdělávání však neexistuje zpětná vazba, která by hodnotila výkony pracovníků na úrovni poznání vlastních schopností a dovedností. Jsou sice předepsány testy podle předpisu SŽDC Zam1 (prozatímní), ale to je pouze procesní záležitost pro splnění nařízeného úkolu, kdy je však postrádána vypovídající hodnota k výkonnosti zaměstnanců.

Dále následuje podrobný popis technologického trenažéru při zcela správném pochopení jeho funkce a činnosti. Obsluha trenažéru směřuje ke vzájemné spolupráci, která musí obsahovat prolínání všech úrovní organizování drážní dopravy. Tedy posuzovat situaci v uceleném komplexu informací a dějů, a to ve vzájemných souvislostech. Respondent se tak učí samostatným rozhodovacím procesům. Nezanedbatelná je zde i skutečnost záměrného učení se chybou.

Kromě provozně-výukových situací je zde diplomantem předložena zcela ojedinělá a dosud v praxi nepoužívaná pomůcka využití technologického trenažéru k ekonomickým závěrům. Zjednodušeně řečeno, způsob dálkového ovládání zabezpečovacího zařízení iniciuje způsob dálkového řízení železniční dopravy a naopak, avšak vždy s nějakým časovým, ekonomickým a finančním dopadem do reálného provozu. Do jisté míry tak lze měřit způsob řízení železniční dopravy s dopadem na finančně ekonomické ztráty. Z uvedeného vyplývá, že vidí-li cvičený respondent jakou ekonomickou a finanční ztrátu způsobil nevhodným způsobem řízení železniční dopravy, měl by být motivován k lepšímu výkonu, aniž by muselo dojít k perzekuci ze strany jeho nadřízeného. Jedná se o velmi zajímavý postřeh diplomanta, který bude v budoucnu možno dále rozvíjet a provozně aplikovat.

V závěru diplomant velmi trefně poukázal na současnou problematiku ve vzdělávání výpravčích pro SŽDC, s. o. a navrhl způsob, jak takovou záležitost řešit, a to včetně úpravy příslušného základního předpisu SŽDC D1. Viz citát z předmětné práce: *Tímto celkovým návrhem jsem chtěl odstranit nedostatek v přípravě výpravčích, kteří získávají zkušenosti bohužel až ve skutečném provozu pouze s teoretickými znalostmi. Navržené vzdělávání není náhradou za současný výukový program, ale představuje doplnění výchovy a vzdělávání vzhledem k měnícím se nárokům na pracovní činnosti ještě před tím, než jsou výpravčí zařazeni do skutečného pracovního procesu. Jinou oblastí, která představuje změnu v oboru, je prostor pro zjednodušení dopravního předpisu SŽDC D1 tak, aby jeho výklad byl více srozumitelný a jednoduše pochopitelný pro všechny zaměstnance. Produktem tak může být pomůcka kompatibilní se současným předpisem, jenž je stěžejním prostředkem, provázející výpravčí po celou dobu povolání.*

Diplomant současně provedl ekonomické a finanční srovnání jednotlivých způsobů výuky, čímž poskytl příslušným organizacím, zabývajícím se vzděláváním provozních zaměstnanců, rozhodující informace pro jejich rozhodnutí o dalším postupu v uvedené věci.

V Praze dne 22. 12. 2014

Mgr. Petr Řehák

